

Мотиваційний лист

Сьогодні в Україні відбуваються широкі реформаційні процеси, в основі яких лежить віра в цінність людини, її прав та свобод, про що говорить ст. 3 Конституції України. Також актуалізує проблему потреба удосконалення наявних механізмів державно-правового регулювання, в тому числі судової влади. У сучасному відкритому суспільстві саме цінності складають онтологічну основу права. Це свідчить про те, що суспільство чи не вперше будується на засадах цінностей і принципів, а не вузьких групових інтересів чи з позиції сили. Це також свідчить про декларовану та певною мірою реалізовану відкритість суспільства, його демократичність, культурний плюралізм, розвиненість соціальних структур, зокрема правової держави.

Питання конституційних цінностей сьогодні актуальне як ніколи, а особливо в контексті їх розуміння Конституційним Судом України. Це знайшло своє відображення у рішенні №5-р/2018, у якому, відображаючи сучасні тенденції розвитку права і враховуючи як філософсько-правову доктрину, так і досвід міжнародної регламентації людської гідності, Конституційний Суд України вказав, що людську гідність необхідно трактувати як право, гарантоване статтею 28 Конституції України, і як конституційну цінність, яка наповнює сенсом людське буття, є фундаментом для усіх інших конституційних прав, мірилом визначення їх сутності та критерієм допустимості можливих обмежень таких прав.

Питання конституційних цінностей, людської гідності як джерела прав та свобод людини не є новим для мене. Перша моя дисертація була присвячена захисту гідності людини через механізм компенсації моральної шкоди. Друга дисертація була присвячена аналізу цивілізаційних досягнень науки в контексті людської гідності та обґрунтування її основних засад в межах міжнародного (ООН), європейського (Рада Європи) та національного права України. Мною досліджено весь науковий потенціал, який стосується

конституційних цінностей, захисту людської гідності та прав людини у філософії, теорії права, на міжнародному рівні (зокрема у практиці Європейського суду з прав людини), а також на національному рівні (зокрема у практиці Конституційного суду України). Це знайшло свій прояв у моїй монографії “Філософія конституційних цінностей”. Київ, Ваіте. 2019. 434 с.

Вважаю, що напрацьований науковий потенціал може бути корисним для роботи у Конституційному суді України, оскільки дасть можливість ефективно вирішувати питання відповідності Конституції України (конституційності) чинних актів (їх окремих положень), що, в кінцевому рахунку, є питанням захисту прав людини та людської гідності. Наявні знання аксіологічної природи права дадуть можливість мені як судді Конституційного Суду України глибоко і ґрунтовно здійснювати аргументацію рішень, виходячи з сучасної доктрини конституційного права та її філософського підґрунтя, конституційних цінностей і принципів.

Крім того наголошу, що концепція людської гідності через інститут конституційної скарги набуває практичної ваги, коли кожна людина має право звернутися до Конституційного суду для вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) законів України (їх окремих положень) у випадку, коли вона вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України. Фактично це дасть можливість побачити як суди застосовують закон, який може бути і неконституційним. А це є вагомий інструмент захисту людини, її прав від можливої сваволі держави.

20.02.2020 р.

О.В. Гришук